

ธรรมดาส่ง

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม การฟังธรรมแสนยาก หาโอกาสมาจำศีลฟังธรรมใน

แต่ถ้าเวลาทางโลก เวลาชีวิตทางโลกนี้สำคัญนัก ถ้าสำคัญนักๆ เพราะอะไร

เพราะว่าเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาไป เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ศาสนานี้ยิ่งใหญ่ ศาสนานี้ละ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าของศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมากมายขนาดไหน เวลาทำทุกกริยาๆ เวลาศึกษาค้นคว้าจะหาสัจจะความจริงขึ้นมาในหัวใจของท่านๆ ถ้าไม่มีหลักไม่มีเกณฑ์เลย มันก็เหลวไหลไปกับโลกไป

แล้วเราเกิดมาเป็นมนุษย์ไป เราเกิดมากับโลก โลกเป็นใหญ่ โลกเขาต้องอาศัยความสุข ความสงบความร่มเย็นของเขา ถ้าโลกต้องอาศัยความสงบความร่มเย็นของเขา เราก็เกรงใจเขาไป

เราก็เกิดมากับโลกนี้แหละ เราเกิดมากับโลก แต่ถ้ามีอำนาจวาสนาของตน มันไม่มีอะไรจะขวางศรัทธาความเชื่อ ไม่มีอะไรมาขวางศีล สมาธิ ปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้

สิ่งที่เวียนว่ายตายในวัฏฏะ เกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม โอ้! เขาละเอียด เขามหัศจรรย์ สุดท้ายแล้วมันก็เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะเหมือนกัน

คนนะ เกิดมาสร้างเวรสร้างกรรมตกนรกอเวจีไปนั่นนะ มันไปทุกข์ไปยากอยู่นั่นนะ เพราะอะไร เพราะกุศลลา ธมฺมา อกุศลลา ธมฺมา มันเป็นผลของกรรมของสัตว์ ผลของกรรมของสัตว์ สัตว์ที่ได้สร้างสม ได้สร้าง ได้การกระทำสิ่งใดมันเป็นบาปเป็นกรรมมา มันต้องเสวยกรรมตามที่ตัวเองสร้างขึ้นมามีความคิดมาว่าตัวเองฉลาดนั่นแหละ หมดเวรหมดกรรมมันก็หมุนเวียนขึ้นมา หมุนเวียนขึ้นมา ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้ธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาแสดงธรรมๆ ได้พระสารีบุตร ได้พระโมคคัลลานะ เวลาพระโมคคัลลานะไปเที่ยววนรก พระมาลัยไปเที่ยววนรก ไปเที่ยวสวรรค์ ไปรู้ไปเห็นมาต่างๆ

เพราะด้วยอำนาจวาสนาของเขา เขาเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เขาเกิดเป็นสหชาติ เกิดมาร่วมกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาที่มีอำนาจวาสนามาบวชเป็นพระ แล้วศึกษาเล่าเรียนธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศีล สมาธิ ปัญญา ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ในพระพุทธศาสนา เพราะวิธีการดับทุกข์ในพระพุทธศาสนา ทำให้กิเลสตัดทอนความทะยานอยากของพระโมคคัลลานะ ของพระมาลัยสิ้นไป พอสิ้นไปๆ สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นธรรมชาติ เห็นไหม ด้วยอำนาจวาสนาของตน มันจะรู้จะเห็นอย่างไรมันเป็นสัจจะมันเป็นความจริง

ทั้งๆ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็รู้บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงเอง

เขายกบอกว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าของศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เชิดชูบูชาแต่ความเชื่อขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ ไม่พูดถึงตามความเป็นจริงเป็นวิทยาศาสตร์ทางโลกนี้

แต่เวลาลูกศิษย์ลูกหาที่มาประพฤติปฏิบัติสิ้นกิเลสไป เห็นไหม ยืนยัน

แล้วเวลาไปโปรด ผลของวิภูษะ ไปโปรดเทวดา อินทร์ พรหม ไปโปรดนรกอเวจีมา มารายงานองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าๆ นี่มันเป็นข้อเท็จจริงๆ ใจ แต่ข้อเท็จจริงของธรรม ข้อเท็จจริงของผู้ที่สิ้นกิเลส มันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา มาแสดงธรรมๆ เพื่อให้มนุษย์ ให้ปุถุชนคนหนาให้เชื่อในศีลในธรรม ถ้าเชื่อในศีลในธรรมแล้วสร้างคุณงามความดีของเรา แล้วถ้ามีอำนาจวาสนา เขาถึงจะออกฝึกหัดประพฤติปฏิบัติให้หัวใจของเขาเป็นธรรมๆ

ถ้าไม่มีวาสนา การเกิดเป็นมนุษย์นี้ยิ่งใหญ่ ยิ่งใหญ่มาจากไหน ยิ่งใหญ่มาจากพญามาร มารมันครอบงำทั้งนั้น พระโพธิสัตว์ที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะก็สร้างสมบุญญาธิการของพระโพธิสัตว์ไป เวลาพระโพธิสัตว์ เวลาที่ว่าเวลามันเสื่อมไป เวลามันพลิกมันแปลงไปไป นั่นก็คือพระโพธิสัตว์ไป พระโพธิสัตว์ทำคุณงามความดีขึ้นมา เวลามันตัดรอน พระโพธิสัตว์ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ใดยังไม่พยากรณ์ เขายังกลับของเขาได้ ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ใดพยากรณ์แล้ว เขาต้องสร้างสมบุญญาธิการของเขาจนบารมีเต็ม จะได้มาเกิดเป็นพระโพธิสัตว์ แล้วฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจนสิ้นกิเลสไป พอสิ้นกิเลสไป จะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ๆ ต่อเนื่องกันไปข้างหน้า

เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เรามีอำนาจวาสนาของเรา เราได้มีโอกาสนับถือพระพุทธศาสนา แล้วเรามีความเชื่อของเรา เราจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเราไป

เพราะเรามีวาสนา กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกคนหนึ่ง เจริญเพราะมีหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราท่านมาประพฤติปฏิบัติไป แล้วยืนยันไป ยืนยันกึ่งกลางพระพุทธศาสนาว่า วิมุตตिसุขๆ แต่วิมุตตिसุขนี้ท่านได้ชวนชวน ท่านได้ค้นคว้า ได้ฝึกหัดปฏิบัติ แล้ววางแนวทางไว้ๆ

เพราะแนวทางขึ้นมา ในสังฆธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สพุเพ ธมฺมา อนตฺตา สพุเพ ธมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา ถ้าธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา การศึกษาเล่าเรียนมาแล้ว ศึกษามาก็คิดว่าความเป็นอนัตตามันก็เป็นในตัวของมันเองอย่างนั้นไป

แต่เวลาด้วยอำนาจวาสนาของคน เวลาถ้าเป็นสังขจะเป็นความจริง คำว่า “เป็นอนัตตา” ใจ สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง ความอนิจจังมันแปรสภาพของมันตลอดไป แล้วสพุเพ ธมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา เป็นอนัตตาเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาจศึกษาญาณทำลายอวิชชา ทำลายพญามารในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป นั่นแหละความเป็นสังขจะเป็นความจริง เห็นพระไตรลักษณ์ไป เห็นสิ่งที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไป มันดับไปด้วยสังขจะด้วยความจริง ด้วยการกระทำอย่างไร

ฉะนั้น เวลาการศึกษาค้นคว้าไปแล้วถ้าไม่มีหลักมีเกณฑ์ มันก็เหลวไหลของมันไปไง

เวลาถึงกลางพระพุทธศาสนา เวลาที่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเกิดมาเป็นมนุษย์ไ้เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มีศรัทธามีความเชื่อ มีการฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาไง ไปศึกษาเล่าเรียนมากับใคร ใครก็สั่งสอนอบรมไม่ได้ไง

เวลาหลวงปู่มั่น เวลาท่านประพฤติปฏิบัติแล้วท่านติดขัดสิ่งใด ทั้งๆ ที่หลวงปู่เสาร์ท่านเป็นครูบาอาจารย์ชักนำให้ออกบวชและชักนำให้ออกประพฤติปฏิบัติไง เวลาติดกิเลสในหัวใจของตน ไปปรึกษาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่เสาร์บอกว่า “ท่านมีวาสนามาก ท่านต้องแก้ตัวของท่านเอง”

แก้ตัวของท่านเอง เพราะอะไร

เพราะสติปัญญาของคน เขาวนปัญญาของคนมันแตกต่างกันไปไง

เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านฝึกหัดปฏิบัติ จะไปศึกษาค้นคว้ากับครูบาอาจารย์ที่ไหนมันก็มีแต่ความเหลวไหลไง สพุเพ ธมฺม อนตฺตา สพุเพ ธมฺมา อนตฺตา มันไม่มีอะไรเป็นแก่นเป็นสารเลย

ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา ศึกษาค้นคว้าแล้วฝึกหัดปฏิบัติ เวลาจะแก้ไขต้องแก้ไขของตนเองขึ้นมาไง มันดันดันขึ้นไปจนกว่าจิตใจของเรา มันจะสงบระงับเข้ามาได้ไง

ถ้ามันสงบระงับเข้ามาได้แล้วมีสติมีปัญญา ถ้ามีสติมีปัญญามันขึ้นมา แก้ไขค้นคว้าขึ้นมาให้มันเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจของตนๆ แต่ละขั้นแต่ละตอน แต่ละจะฝึกหัดปฏิบัติไปไง ปุณฺณ กัลยาณชน บุคคลคู่ที่ ๑ คู่ที่ ๒ คู่ที่ ๓ คู่ที่ ๔ มันมีเหตุมีผลของมัน มีการกระทำของมัน มันมหัศจรรย์ในหัวใจของผู้ที่ปฏิบัติมัน

แล้วศึกษาค้นคว้ามานำมารับตำรา ธรรมและวินัยเป็นศาสดาๆ เป็นภาคทฤษฎี ทรงจำธรรมวินัยๆ ศึกษาค้นคว้ามานำแล้วจบ ๙ ประโยค ทรงจำธรรมวินัยๆ ใจ ถ้าทรงจำธรรมวินัย แล้วจะเอาจริงเอางังขึ้นมาจะไปปรึกษาใคร

ก็ปรึกษา ก็พระเต็มทั่วประเทศไทย ไปปรึกษาเขา เขาก็ไม่รู้ เขาก็เพียงแค่ภาควิทยาทองจำมาๆ พอเขาไม่รู้แล้ว เขาอธิบายหรือบอกวิธีการให้ผู้ที่ยั่งยืนไม่ได้ เวลาจะไปปรึกษากับหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่เสาร์ว่า “ท่านมีปัญญามาก ท่านต้องแก้ตัวของท่านเอง”

นี่มันไปเผชิญกิเลสไง คนเผชิญกิเลสจะบอกว่า คนที่มีอำนาจวาสนา เวลาเข้าไปเผชิญแล้ว สิ่งที่เป็นกิเลสต้นหาความทะยานอยาก แล้วกิเลสมันเป็นอย่างไรละ

เราปุณฺณคนหนา เราก็จะศึกษาค้นคว้า เราก็อยากจะรู้ เราก็อยากจะมีคุณธรรม เราก็อยากจะมีข้อเท็จจริงในหัวใจของตน แล้วเวลาฝึกหัดไปมันล่อมันหลอก เห็นไหม

ถ้ามันเป็นบุญเป็นบาปของตนเองบ้าง มันก็มีศรัทธาความเชื่อนี้แหละ ถ้าศรัทธาความเชื่อเวลาประพฤติปฏิบัติไป ส่งออกๆ มันพาร่อนเร่พเนจรไปทั่ว ร่อนเร่พเนจรไปในวัฏฏะไง ไปรู้ไปเห็น

เทวดา อินทร์ พรหม พระโมคคัลลานะ พระมาลัยไปเที่ยววนรทสวรค์ เขาไปรู้ไปเห็นของเขา เขารู้เขาเห็นของเขามากมายมหาศาล แต่เขารู้เขาเห็นของเขาเพราะว่าอะไร เพราะเขามีอัสวักขยญาณทำลายอวิชชา ทำลายพญามาร ถ้าเห็นสิ่งใดแล้วมารมาแบ่งปันไม่ได้ มารมันมาชักนำไม่ได้ มารจะมาชักจูงไม่ได้

แต่ถ้าเป็นธรรมๆ ขึ้นมา ถ้าเป็นธรรมเป็นสัจธรรม เป็นความจริง ธรรมะตาซัง ธรรมะที่เป็นสัจจะเป็นความจริงมันเที่ยงตรงไง ธรรมะตาซังมันเที่ยงตรง เที่ยงตรงเพราะใจที่เป็นธรรมๆ แล้ว

แต่ของเรา เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เราเกิดเป็นมนุษย์ พญามารๆ เจ้าวัฏจักร อวิชชาทำให้เราเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เกิดมาเป็นมนุษย์อยู่กับทางโลกศึกษาเล่าเรียนธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเกิดมาในประเทศอันสมควรไง ประเทศไทย ประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนา

เวลาเขาทำมาหากินกันทางการเศรษฐกิจทางการค้า เวลาเขาโกงตาชั่ง ไปซื้อผลไม้ไปซื้ออาหาร แล้วก็โกงตาชั่งๆ ของนั้นมันได้ไม่เท่าจำนวนที่ตกลงราคากันไว้ นี่ซื้อโกง ซื้อโกง

เวลาขึ้นโรงๆ ขึ้นมาแล้วเราก็ไม่พอใจ ถ้าใครมาโกง ทำทุจริตกับเรา เราก็ไม่พอใจทั้งนั้นนะ สิ่งที่มีมันควรได้มา ควรได้มาด้วยความเป็นธรรม เวลาตกลงกันแล้วเป็นกติกา มันก็ต้องให้ข้อสัตย์ ข้อสัตย์ทำตามความข้อเท็จจริงนั้น ทำไมมาคดโกงกันล่ะ มาคดโกง ใครโกง

แม้คำพ่อคำที่เขาคำขายกับเราเขาโกง แล้วเวลาโกงขึ้นมา เจ้าของกิจการนั้นโกงหรือลูกน้องเขาโกง เวลาคนโกงมันเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไปมันซับซ้อน แล้วจะไปติดตามให้รู้ความเป็นจริง เราก็เรียกร้องความเป็นธรรมๆ นี่เวลาโลกเขาคดโกง

เวลาเป็นธรรมะตาซึ่งนะ มันเที่ยงตรง เที่ยงตรงมาจากไหน

เวลาเที่ยงตรงมาจากธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นศาสดาของเรา นี่ข้อเท็จจริง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาพูดสิ่งใดไป เอกัม นามก็ หนึ่งไม่มีสอง สิ่งใดที่ไม่เป็นธรรมๆ ไม่เป็นประโยชน์ ท่านไม่พูดด้วย ถ้าพูดสิ่งที่เป็นประโยชน์ เป็นประโยชน์กับใคร เป็นประโยชน์กับสาวกสาวกจะผู้ได้ยินได้ฟัง เป็นประโยชน์กับชาวพุทธที่เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา

แล้วถ้ามีอำนาจวาสนานะ เราเกิดมากับโลก โลกนี้แย่ โลกนี้กลืนกินสัตว์ไปตลอด ถ้าเราไม่มีอำนาจวาสนาของเรา เราก็อยู่กับโลกนี้แหละ ถ้าอยู่กับโลก เวลากิเลสมันโกง มันก็โกงชีวิตเราไปแล้วล่ะ เกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา มันมีอำนาจวาสนาขึ้นมาที่จะฝึกหัดปฏิบัติ ฝึกหัดปฏิบัติเพราะอะไร

เพราะคนเกิดมามีพุทธะ มีหัวใจดวงนี้ ถ้าหัวใจดวงนี้ถ้ามีอำนาจวาสนาขึ้นมาแล้วมันจะมีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา ถ้าความเชื่อพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนให้ทาน ศีล ภาวนา

ถ้าเราเป็นมนุษย์ เรามีบุญมีกุศล เราทำบุญกุศลของเรา มีทานของเรา ชีวิตของเราจะร่มเย็นเป็นสุข เราไม่เบียดเบียนใคร เราไม่ทำร้ายใคร เราจะไม่หาสิ่งใดมาเป็นโทษของเรา เพราะเรามีธรรมและวินัย มีธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคอยเตือนใจให้หัวใจเราร่มเย็นเป็นสุข ให้หัวใจของเรามีที่พึ่งที่อาศัย ไม่ให้หัวใจเราเร้าร้อนจนเกินไป

แล้วถ้าอยู่ในสังคม มันจะมีความซื่อสัตย์สุจริตกันโดยทั่วไปไหม มันเป็นไปได้ไหม เป็นไปไม่ได้เพราะอะไร เพราะมันเป็นปัญหาสังคมไ้

ปัญหาสังคม ถ้าเราไปเกิดในสังคมที่มนุษย์ที่มีความเลวร้าย เป็นภัยสังคมๆ เขาเบียดเบียน เขาบีบบี้สีไฟ มันเป็นความทุกข์ความยากทั้งนั้น

แต่ถ้าเราเกิดมาในสังคมที่ร่มเย็นเป็นสุข สังคมที่มันเป็นธรรมๆ ขึ้นมา เรามีศีลมีธรรม ในหัวใจของเขาบ้าง เขายังเคารพในตัวของเขา ในการเคารพในตัวของเขาเพราะอะไร เพราะเขาซื่อสัตย์สุจริต เขาทำเพื่อคุณงามความดีของเขา เขาพูดโดยซื่อสัตย์ เขาไม่โก่งต่าซัง เขาไม่โก่งใครทั้งสิ้น แล้วเขาไม่โก่งใครทั้งสิ้นนี้ แล้วถ้ามีอำนาจวาสนาจะมาประพฤติปฏิบัติ

ถ้ามีอำนาจวาสนาขึ้นมา เราเห็นผลของวิญญะ เห็นผลการเวียนว่ายตายเกิดในวิญญะ เราเกิดแล้วเกิดเล่า เกิดซ้ำเกิดซาก เกิดแล้วเกิดเล่า เกิดซ้ำเกิดซากเพราะเราเชื่อในพระพุทธรูปพระธรรม พระสงฆ์ รัตนตรัยของเรา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ มันยืนยันอยู่แล้ว แล้วเวลาอาสวัภขญาณทำลายอวิชชา มัคโค ทางอันเอก ทางสายกลางในพระพุทธศาสนาไ้

ถ้าเป็นธรรม ธรรมตาซัง ซื่อสัตย์สุจริตโดยข้อเท็จจริง

แต่เวลาเราไปศึกษาเล่าเรียนขึ้นมาแล้ว ก็เลสในหัวใจของตนมันคดมันโก่ง ถ้ามันคดมันโก่ง ถ้าเรายังฝึกหัดไม่ได้ เรายังทำสมาธิของเราไม่ได้ ก็เลสมันบีบบี้สีไฟทั้งนั้น

แล้วก็เลส เวลาเราอยู่ทางโลก ถ้ามันทุกข์มันยาก มันทุกข์มันยากจากผลของวิญญะ ผลของวิญญะคือเราทำบุญทำบาปมาขนาดไหน กุศลลา ธมฺมา อกุศลลา ธมฺมา คนที่มีอำนาจวาสนาของเขามา

บอกว่า เวลาพระเรามักน้อยสันโดษๆ เวลาผู้ที่มีอำนาจวาสนาของเขา เขามีบุญกุศลของเขา สิ่งนั้นมันเป็นข้อเท็จจริงของเขา

พระสืวลีเป็นพระอรหันต์ที่มีลาภมากที่สุด เลิศในทางมีลาภสักการะรองจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะอะไรล่ะ เขาทำของเขา มา เวลาพระอรหันต์ทุกคนจะเขีญใจเป็นพระอรหันต์ ไม่เคยฉันท้าวอิมแมแต่มี้อเดียว แต่เขาเป็นพระอรหันต์ของเขา นี่เวลามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ผลของวิญญะๆ บุญและบาปของคนไถ ถ้าบุญและบาปของคนที่เขาทำสิ่งใดมา

นี่เหมือนกัน ถ้าคนเขามีอำนาจวาสนาของเขา เขาทำสิ่งใดประสบความสำเร็จของเขา เขาทำของเขา มา แล้วคนที่เจริญงอกงามเสมอต้นเสมอปลาย นั้นก็มี แต่เวลาคนลุ่มๆ ดอนๆ มันก็มี แล้วเวลาเรามีศรัทธาความเชื่อพระพุทธศาสนา ถ้าเราจะฝึกหัดปฏิบัติของเราไ

ถ้าเราจะฝึกหัดปฏิบัติของเรา ถ้ามันทำความสงบของใจของเราไม่ได้ ก็เลสมันยุมันแห่ย์ ก็เลสมันพลิกมันแพลงไ

ธรรมตาซัง ถ้าธรรมตาซัง ทำความสงบของใจให้ได้ ทำความสงบของใจของเราให้ได้ ถ้าทำความสงบของใจเข้ามา สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี คีล สมาริ ปัญญา

คีล สมาริ ปัญญา จะอยู่ในหัวใจของใครก็แล้วแต่ ถ้าหัวใจคนนั้นเขามีสติของเขา เขาก็จะควบคุมดูแลจิตใจของเขาไม่ให้กิเลสมันบีบปี้สไฟจนเกินไป

สิ่งที่เวลากิเลสมันบีบปี้สไฟในหัวใจของตนนะ แล้วถ้าไม่มีสติปัญญา มันส่งออก คำว่า “ส่งออก” มันไปเห็นอะไร

มันก็เป็นปัญหาสังคมไ เป็นเรื่องของคนอื่นไ เป็นเรื่องของคนอื่นที่ว่ามีแต่ความไม่ชอบใจอะไรทั้งสิ้น นี่เวลามันส่งออก เวลามันปิดหูปิดตาแล้วมันก็ส่งออกไปข้างนอก ถ้ามีสติปัญญา มันไม่ส่งออก เราดูแลหัวใจของตน

ถ้าดูแลหัวใจของตนนะ หัดทำความสงบของใจของเราให้ได้ ถ้าเราทำความสงบของใจให้ได้นะ ถ้าจิตมันสงบระงับขึ้นมา พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ถ้าผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน มันไม่มีกิเลสมันเข้ามายุมาแห่ย์

มันถึงว่า ถ้ามีมาตรฐาน ธรรมตาซังๆ ธรรมตาซังคืออัสวัททญาณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ กราบคุณธรรมในหัวใจที่เป็น เอโก ธมโม ธรรมอันเอก หนึ่งไม่มีสอง

ไอ้ของเรามันมีของคู่กันนั่นนะ ดีกับชั่ว พอใจไม่พอใจ มันไม่มาตรฐาน เพราะอะไร เพราะมันส่งออก เพราะมันส่งออกๆ ส่งออกไปโดยกิเลสมันปิดหูปิดตา กิเลสมันก็ย่ำยีสีไฟ กิเลสมันก็ผลักดันออกไปไง ทั้งๆ ที่บวชพระ ทั้งๆ ที่บวชเป็นพระนะ บวชพระมาแล้วเป็นสมมุติสงฆ์ๆ

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่งไง เวลาท่านบวชท่านเรียนแล้ว ท่านฝึกหัดปฏิบัติ หาครูหาอาจารย์ที่แก้จิตของท่านไง

เวลาหลวงปู่เสาร์เป็นผู้ที่พาออกบวชเสียด้วย เวลามันติดขัดขึ้นมาจะไปหาหลวงปู่เสาร์ ใจ

“ท่านปัญญาเยอะมาก ท่านต้องแก้ตัวท่านเอง”

คำว่า “มีปัญญาเยอะมาก ต้องแก้ตัวเอง” นี่มันจะเกิดปฏิภาณ เกิดสติ เกิดปัญญา เกิดการศึกษา การค้นคว้า การหาข้อเท็จจริงใจ ให้เป็นมาตรฐานใจ อย่าให้กิเลสมันคดมันโกง

เวลาเราเห็นทางโลกเขา เขาคดเขาโกงกันด้วยมาตราวัด ด้วยการต่างๆ นั่นนะเขาคดเขาโกง เขาคดเขาโกงเพราะอะไร เขาทุศีล เขาไม่มีศีลไม่มีสัตย์

๑. ไม่มีศีล ไม่มีสัตย์

๒. ด้วยจิตใจของคน ด้วยจิตนิสัยของคนที่ได้เอารัดเอาเปรียบ กิเลสมันบีบปี้สีไฟ จิตใจดวงนั้น จิตใจดวงนั้นโดนกิเลสบีบปี้สีไฟ แล้วมันปิดหูปิดตาเป็นคนพาล คนพาลก็เชื่อกิเลส แล้วทำตามกิเลส ทำตามมาตรฐานของตนเป็นคนพาล

ในสังคมมีทั้งคนดีและคนชั่ว

ถ้าคนดีๆ เขาเห็นนะ เขาสังเวช เขาปลงธรรมสังเวชใจ ทำไมสังคมสังคมหนึ่ง เป็นสังคมที่ติงาม เกิดมาแล้วมีอำนาจวาสนาเป็นมนุษย์ อยู่กันเป็นชุมชน อยู่กันเป็นสังคม ทำไมไม่มีบุคคล

คนหนึ่งมีคนที่เห็นแก่ตัวขึ้นมา ไปเที่ยวเอารัตเอาเปรียบเขา ไปเที่ยวคดเที่ยวโกงเขา คนที่รู้เท่าทันเขาเห็นของเขา เขามีสติปัญญา เขาปลงธรรมสังเวช

ถ้าปลงธรรมสังเวชนะ นี่มันเป็นปัญญาสังคม เป็นปัญญาของโลกใจ แล้วปัญญาของตัวเราล่ะ

ถ้าปัญญาของตัวเรานะ เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา คนเกิดมาก็เกิดมาอยากจะคาบซ้อนเงินซ้อนทอง เวลามาบวชเป็นพระก็อยากจะประพฤติปฏิบัติ อยากจะเจอหมู่คณะ เจอสังคมที่ดีงาม สบายๆ ๔

ครูบาอาจารย์เป็นสบายๆสำคัญที่สุด

ถ้าครูบาอาจารย์เป็นสบายๆไง โคนำฝูงๆ โคนั้นที่เป็นผู้ฉลาดจะพาฝูงโคนั้นพ้นจากวังน้ำวน โคนั้นถ้าไม่ฉลาด พาฝูงโคนั้นลงไปเจอน้ำดูดไปหมดเลย

วังน้ำวนคืออะไรล่ะ

มีลามเลื่อมลาม มียศเลื่อมยศนี้ไง สังคมนี๊ไง ปัญหาโลกามิสนี้ เพราะอะไร เพราะคนเกิดมา เวลาจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ในไซ้ ในครรภ ในน้ำครำ ในโอบปาตีกะ ต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย เกิดเป็นพรหมอยู่อาศัยอย่างไร ผัสสาหาร เทวตา วิญญาณาหาร มนุษย์ สัตว์เดรัจฉาน กวฬิงการาหาร

ถ้าเป็นธรรม มโนสัญญาเจตนาหาร

มโนวิญญาณปี นิพพิทุติ มโนสมุผลเสปี นิพพิทุติ

มโน เปื่อหน่ายความสัมผัส ผู้รู้ สิ่งให้ถูกรู้ในหัวใจ

ความสัมผัส ความสัมผัสโดยกิเลสตัณหาความทะยานอยาก จินตนาการส่งออกปรั้อยแปดพันเก้าไม่รู้จัก ไม่เบื่อหน่ายเลยหรือ

ถ้ารู้ถ้าเห็นนะ มโนวิญญูญาณปี นิพพิหนฺตติ ตัวจิตก็น่าเบื่อหน่าย จิตที่เวียนว่ายตายเกิด จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้หมองไปด้วยอุปกิเลส แล้วมันอยู่คงที่ของมันได้ไหม เดียวมันก็ผ่องใส เดียวมันก็เศร้าหมอง เดียวมันก็ซื่อป้อ เดียวมันก็ไม่รู้ตัว แล้วสัมผัสกับอะไร

ตัวมโน ตัวจิตก็น่าเบื่อหน่ายอยู่แล้ว แล้วมันสัมผัสกับอะไร

สิ่งที่เกิดจากสัมผัสนั้นก็ต้องเบื่อหน่าย พอเบื่อหน่ายๆ สิ่งที่มีมันรู้มันเห็นของมัน ถ้ามันเบื่อหน่ายของมันโดยข้อเท็จจริง โดยเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา

ฉะนั้น สิ่งที่ว่ากำเนิด ๔ ในไข่ ในครรภ์ ในน้ำคร่ำ ในโอปปาติกะ มันต้องมีที่อยู่อาศัย มันต้องมีอาหารของมัน ถ้าไม่มีอาหาร ชีวิตจะอยู่ได้อย่างไร สิ่งมีชีวิตขาดอะไรได้บ้าง อาหาร ๔

ฉะนั้น เราเกิดมาเป็นมนุษย์มันต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย คำว่า “ปัจจัยเครื่องอาศัย” ปัจจัยเครื่องอาศัย ของอาศัยๆ ของอาศัยไม่ใช่ของจริง ของอาศัยเพราะมันเป็นข้อเท็จจริงใจ เราเกิดเป็นมนุษย์ใจ เราเป็นคนมีสติปัญญาอะ ถ้ามันของอาศัยก็อาศัย เวลาบวชเป็นพระๆ บริหาร ๘ แล้วบริหาร ๘ มันก็วัดดูตมิกาวะ วัดอำนาจวาสนาของคน

ครูบาอาจารย์ที่ดั่งาม ครูบาอาจารย์ที่มีวาสนานะ มันอุดมสมบูรณ์ มันผ่าน ผ่านวิกฤติใดๆ ทั้งสิ้น

เวลาทุกตะเข้ใจไม่เคยมี ไม่เคยเป็น ไม่เคยได้ แต่ถ้ามีอำนาจวาสนาของเขา มีสติปัญญาของเขา เขาก็ไม่ดิ้นรน ไม่ชวนชวายุโกงตาชั่ง

ธรรมตาชั่ง ธรรมถ้าเป็นจริง เห็นไหม ศีล เราเคารพในศีล ถ้าเราไม่โกง ไม่โกงตาชั่ง เรามีมาตรฐาน ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา ศึกษาจบมา ๙ ประโยค แล้วใช้สิ่งนั้นเข้าเพื่อประโยชน์กับหัวใจของตนอย่างไร เผยแผ่ธรรม สอนแต่คนอื่น สอนตัวเองไม่ได้

เวลาจะสอนคนอื่นนะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราให้ฝึกหัดปฏิบัติของตนให้ได้ก่อน ถ้าฝึกหัดปฏิบัติของตนได้ก่อนใจดวงหนึ่งสูใจดวงหนึ่ง

ใจดวงนี้ไม่มีประสบการณ์ใดๆ ทั้งสิ้น ใจดวงนี้จะฝึกหัดปฏิบัติโดยอภิญญา โดยความเห็นของสัญญาอารมณ์ต่างๆ มันเป็นเรื่องโลกทั้งนั้นนะ ถ้ามันเป็นเรื่องโลก จินตนาการได้ทั้งนั้น แล้วมันก็อยู่ที่เขาวนัปัญหาของคน ถ้าเป็นทางโลก นั้น ๑๘ มงกุฏทั้งนั้นนะ ๑๘ มงกุฏเพราะอะไร เพราะมันโกงตัวเองไง นี่ก็เลสมันคดมันโกงแล้ว

แต่ถ้าเรามีสติมีปัญญาของเรา ธรรมดาซัง ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา เป็นมาตรฐาน ไม่ก้าวล่วงเด็ดขาด มันเคารพบูชา

เราเวลาจะฝึกหัดปฏิบัติ เราอยากมีสติ เราอยากจะมีสมาธิ เราอยากจะมีภาวนามยปัญญา

ปัญญาที่เราใช้กันอยู่นี้มันเป็นบุญและบาปของแต่ละบุคคล จริตนิสัย สายพันธุ์ของแต่ละบุคคล เพราะอะไร โทสจริต โมหะจริต โลภะจริต มันเป็นจริตเป็นนิสัยของตน เวลามันเป็นจริตเป็นนิสัยของตน มันเกิดจากเวรจากกรรมของสัตว์ แล้วจะเกิดจากเวรจากกรรมของสัตว์ เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนาไง ถ้ามีอำนาจวาสนา เราก็ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แล้วครูบาอาจารย์ที่ท่านมีอำนาจวาสนาของท่าน มันสะท้อนใจ มันเห็นแล้วว่านี่ทางออก

เวลาเราเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แล้วมันจะเริ่มตันที่ไหน ท่ามกลางที่ไหน แล้วจะสิ้นสุดที่ไหน

แต่เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านก็เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ท่านปรารถนาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอนาคตกาลด้วย หลวงปู่เสาร์ปรารถนาเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า ถึงเวลาแล้วด้วยสติด้วยปัญญาของท่านไง

แล้วเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์ไว้ไง “กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง”

แล้วถึงกลางพระพุทธรูปศาสนา ศาสนามันก็มีอยู่ทั่วโลกอยู่แล้ว พระพุทธรูปศาสนา มีแวนแคว้นต่างๆ ตั้งแต่เกิดขึ้นแล้ว แล้วล่องลอยไปมากมาย แต่ถึงเวลาแล้ว เวลาหลวงปู่เสาร์ท่านเกิดเป็นมนุษย์ไฉ่ เกิดมาเป็นมนุษย์ ถึงกลางพระพุทธรูปศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง

ถ้ามันเจริญ มันเจริญด้วยข้อวัตรปฏิบัติ เพราะอะไร

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสาชกขยญาณทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ วิมุติสุขๆ พระพุทธรูปศาสนา พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ สมบูรณ์แบบไป

สมบูรณ์แบบโดยธรรมและวินัย สมบูรณ์แบบโดยวัฒนธรรมประเพณี แต่ข้อเท็จจริงอยู่ที่ไหน

เวลาเขาจริงเขาจึงขึ้นมา หลวงปู่ท่านถึงมาฝึกหัดปฏิบัติของท่านไป เพราะด้วยอำนาจวาสนาของท่าน ท่านถึงฝึกหัดปฏิบัติของท่านขึ้นมาให้เป็นข้อเท็จจริงขึ้นมาๆ

ถ้าเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา มันจะเป็นข้อเท็จจริงที่ไหนละ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภรื้อสัตว์ชนสัตว์ รื้อหัวใจของสัตว์โลก ถ้ารื้อหัวใจของสัตว์โลก มันต้องทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าทำความสงบของใจเข้ามา สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ถ้าจิตสงบแล้วถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้

ถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนาไม่ได้ สงบแล้วก็เสื่อม เจริญแล้วเสื่อมๆ เพราะมันเป็นข้อเท็จจริง มันเป็นผลของวิญญะ มันมีของมันอยู่โดยธรรมชาติ

แต่ถ้าคนมีวาสนา เขาทำความสงบของใจเข้ามา พอใจสงบแล้วออกฝึกหัดใช้ปัญญาๆ

เริ่มต้นตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงอัมมจักขุ ทางสายกลางในพระพุทธรูปศาสนา อุตตกิลมถานุโยค กามสุขัลลิกานุโยค

เราเกิดเป็นมนุษย์ไฉ่ ความสุข ความรื่นเริง ความสงบสุขในสังคม นี้กามสุขัลลิกานุโยค เวลาทุกข์จนขี้ญี่ใจ มีความทุกข์ความยากต่างๆ อุตตกิลมถานุโยค แล้วทางสายกลางมันอยู่ที่ไหนละ

ทางสายกลาง ทางสายกลางเรามาบวชเป็นพระ เราเป็นนักประพฤติปฏิบัติไง เราจะหาทางสายกลางของเราๆ เราทำความสงบของใจเข้ามาโดยที่ว่าธรรมดาสั่งให้มีมาตรฐาน ให้มีสัจจะความจริงตามธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ตามความพอใจของตน

ถ้าตามความพอใจของตน ก็เลสมันขึ้นก็ง แต่มันมีวาสนาไปเชื่อมันไป ไปเชื่อมันก็อยู่ที่การกระทำเรานี่แหละ อยู่ที่วาสนาของคนไง

แต่ถ้าหลงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านไม่เชื่อ ไม่เชื่อแล้วนะ ต้องหาผู้รู้จริงเป็นที่ศึกษาค้นคว้าด้วย

ศึกษาค้นคว้าในพระไตรปิฎก ในพระไตรปิฎกมันมีอยู่แล้วในตู้ หนังสือมันก็มี แล้วยังศึกษามากเท่าไรมันยังออกนอกกลุ่มนอกทาง ออกนอกกลุ่มนอกทางเพราะจิตมันส่งออก จิตมันส่งออกๆ ใจ

เวลาทำความสงบของใจเข้ามา ธรรมดาสั่ง ถ้าจิตสงบแล้วถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนาๆ มันส่งออกใหม่

มันส่งออกหาภิเลส ถ้าจิตสงบแล้วมันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง มันคนละลักษณะ คนละระดับกันไง สมาธิเป็นสมาธิ สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ๆ ถ้าสมาธิแก้กิเลสไม่ได้ ถ้ามันเกิดปัญญา มันจะเกิดปัญญาอย่างไร ถ้าสมาธิแก้กิเลสไม่ได้ เราก็ใช้ปัญญาของเรา เห็นใหม่

กิเลสมันขึ้นก็ง มันโงงโดยโลกียปัญญา มันโงง เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ การเกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์เป็นอริยทรัพย์ๆ แต่อริยทรัพย์นี้มันมีวิชาครอบงำมันอยู่ไง มันมีวิชา มีพญามารเป็นเจ้าวัฏจักรใจ แล้วเวลาถ้ามันรู้มันเห็น มันละสมุทัยมันเจือปนมาไง สมุทัยมันเจือปนมาโดยข้อเท็จจริง

สิ่งที่มันเกิดมากับจิต จิตที่มีพญามารไปเกิดเป็นพรหมก็พรหมมีกิเลส จิตที่มีพญามารไปเกิดเป็นเทวดา เทวดาก็มีกิเลส จิตที่มีพญามารมาเกิดเป็นคนก็คนมีกิเลส

แต่เวลาคนที่ประพฤติกปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเขาเป็นบุคคลคู่ที่ ๑ คู่ที่ ๒ คู่ที่ ๓ เวลาเขาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เวลาที่มีพญามาร เวลาเกิด พรหมเกิดบนสุทิสสา สุทิสสิ พรหม ๕ ชั้น แล้วถ้าพรหมปลุกชนละ พรหมปลุกชนก็พรหมมีพญามารไ้

แต่ถ้าพรหมพระอนาคามี แต่ถ้าเป็นเทวดา เทวดาเป็นพระสกิทาคามี พระโสดาบัน นั้น เพราะว่าเขาเกิดเป็นมนุษย์แล้วเขาประพฤติกปฏิบัติขึ้นมา แล้วจิตใจของเขา เขาชำระล้างโดยข้อเท็จจริงของเขา ถ้าชำระล้างโดยข้อเท็จจริงของเขา ถ้าเขาไม่สิ้นกิเลส เขาก็ยังเวียนว่ายตายเกิด เพราะในพรหม ในเทวดา ก็มีพรหมอริยบุคคล เวลาเกิดเป็นเทวดาก็มีเทวดาอริยบุคคล ถ้าไม่ถึงสิ้นกิเลสไ้

นี่วิธีการประพฤติกปฏิบัติไ้ ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงไ้ ไม่ให้กิเลสมันคดโกง ถ้าเป็นข้อเท็จจริงไ้ นี่ถ้ามีครูบาอาจารย์

ฉะนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธัมมจักข พุทธอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม เวลาถ้ามีดวงตาเห็นธรรม เขาเรียกพาดกระแด่ ถ้าพาดกระแด่แล้วนะ ว่างใจได้

หลวงตาพระมหาบัวเวลาท่านประพฤติกปฏิบัติของท่าน เวลาไปหาหลวงปู่มันไ้ จิตเสื่อมหมดเลย เริ่มต้นตั้งแต่ทำสมาธิที่จักรราช พรราชาที่ ๘ ออกฝึกหัดปฏิบัติ เวลามันเจริญแล้วเสื่อมๆ ไปหาหลวงปู่มันไ้ นี่ทำสมาธิไ้

แล้วถ้ากิเลสมันขึ้นไ้ไ้ ธรรมดาสั่งมันไม่มีมาตรฐานของมัน แต่ไ้มันมี มันมีเพราะอะไร เพราะมันสุขมันทุกขไ้ในหัวใจไ้ เวลาไปหาหลวงปู่มันไ้

มหา ถ้าจิตมันเสื่อม ไม่ต้งไปชวนชวาย ไม่ต้งไปดิ้นรน

พอเราจิตมันเสื่อมก็ แหม! จะดิ้นรนชวนชวาย

แต่เวลาครูบาอาจารย์ หลวงปู่มันท่านประพฤติกปฏิบัติมาก่อนไ้ มันเคยเจริญแล้วเสื่อม มันเป็นข้อเท็จจริงไปโดยธรรมชาติ สพุเพ ธมฺมา อนตฺตา มันแน่นอนของมันอยู่แล้ว มันไม่มีอะไรคงที่ของมันหรอก

มันดีเพราะความเพียร ดีเพราะมีสติปัญญา ดีเพราะการกระทำ แต่ความดีเพราะความเพียร ดีเพราะการกระทำ นี่ลงทุนลงแรงไปเท่าไร แล้วดูแลรักษาอย่างไร ถ้าดูแลรักษาไม่เป็น เสื่อมหมด เวลาเสื่อมแล้วมันก็ต้องพยายามฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้ได้ไง

ฉะนั้น เวลาเมื่อครูบาอาจารย์ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านทำของท่านมาก่อน ท่านก็รู้ เพราะนี่แหละถึงวางข้อวัตรปฏิบัติไว้ ถ้ามันสงบแล้วมันก็สงบด้วยข้อวัตรปฏิบัติ สงบด้วยความเพียร แล้วด้วยความเพียรแล้ว ถ้ามันวิปัสสนาไม่เป็น มันสูงสุดได้แค่นี้ สมภาคือสมาธิไง แล้วถ้ามันเสื่อมแล้วจะฟื้นฟูมาได้ยังไง

ถ้าฟื้นฟูมาแล้วนะ ให้บริการมั่วๆ เพราะค่าบริการคือเหตุ ถ้าใครมีเหตุ เห็นไหม ไม่คดไม่โกง ธรรมตาขังมันเป็นมาตรฐาน มันเป็นข้อเท็จจริง แต่คนจะทำได้จริงหรือไม่ได้

แล้วทำได้แล้วมันเป็นสัมผัส มันเป็นธรรมเพราะว่ามันเป็นการสมดุลงบดี แต่เรายังไม่มีความสามารถ เราไม่ละเอียดรอบคอบ คือเราไม่เคยเห็นว่ามันเจริญและมันเสื่อมอย่างไร เสื่อมแล้วเราจะฟื้นฟูอย่างไร เพราะเราฝึกหัดปฏิบัติใหม่ไง

หลวงปู่มั่นท่านถึงบอกว่า ให้มีค่าบริการพุทธๆ ไว้

ท่านก็บอกว่า พุทธแล้วมันกลับมาจริงๆ พอกลับมาจริงๆ อยู่กับหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่น คอยควบคุม คอยเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรไง เวลาท่านพิจารณาของท่าน จิตสงบแล้วเห็นเวทนา นี่สมาธิแล้วพิจารณาเวทนา พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า ถึงเวลาแล้วเวทนาสักเวทนา เวทนาไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่เวทนา เวลาเวทนามันขาด ขึ้นไปหาหลวงปู่มั่นเลย

“เออ! มันต้องอย่างนี้สิ จิตมันไม่เกิด ๕ อตภาพ ๖ อตภาพ มันเกิด มันต้องอย่างนี้สิ”

พาดกระแด่ พาดกระแด่แล้วพยายามปลุกปล้ำ พยายามส่งเสริมๆ ใจ นี่ถ้ามันมีมาตรฐานของมัน พาดกระแด่ ถ้าพาดกระแด่แล้วอย่างไรมันก็ไว้วางใจได้ มันก็ปล่อย มันมีความพอใจได้

แต่ถ้ามันไม่พาดกระแด่ มันไม่มีมาตรฐานของมัน ก็เลสมันขึ้นๆ แล้วขึ้นๆ เอาอะไรมาโกง ก็เอาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาโกง “มันเป็นธรรมๆ”

เป็นตรงไหน ถ้ามันเป็นธรรมๆ กลัวอะไร ความเป็นธรรมนะ สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลายต้องเป็นอนัตตา ใช่มั้ย เป็นอนัตตา เป็นอนัตตาอย่างไร เพราะเราเห็นนี่ไง ทำสมาธิมันก็มีสุขความสงบ แล้วถ้าทำสมาธิให้มันเป็นสมาธิตามความเป็นจริง ทำสมาธิตามความเป็นจริงเพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภณารื้อสัตว์ชนสัตว์ไปรื้อกันที่ไหน

ดูสิ เวลาโรงฆ่าสัตว์ เขาขนเข้าไปมากมาย ไปจบลงที่โรงฆ่าสัตว์ รื้อสัตว์ชนสัตว์ รื้อสัตว์อย่างนั้นใช่ไหม ไปที่โรงฆ่าสัตว์ ฆ่าแล้วเอาเนื้อมาเป็นอาหาร

นี่เหมือนกัน เราเกิดแล้วตายๆ แล้วใครเกิดแล้วก็ตายละ

มนุษย์เขาไม่กินกัน เขาเผา เขาฝัง แต่จิตมันไปไหน ฉะนั้น เวลาจิตมันไปไหนสำคัญมาก สำคัญเพราะว่าตายแล้วไปไหน ตายแล้วลงนรกหรือไปสวรรค์ ตายแล้วไปเกิดที่ไหน

นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภณารื้อสัตว์ชนสัตว์ก็รื้อหัวใจของสัตว์โลก ถ้ารื้อหัวใจของสัตว์โลก ผู้ที่จะประพฤติกรรมดีขึ้นมากก็ต้องฝึกหัดปฏิบัติให้ทำสมาธิขึ้นมา ถ้าทำสมาธิโดยข้อเท็จจริงขึ้นมามันรู้เลย ใ้หนี่แหละตัวเป็นตัวตาย เวลาตัวเป็นตัวตาย ถ้าจิตมันสงบแล้ว ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาได้มันจะเริ่มพิสูจน์แล้ว พิสูจน์ตาชั่งของตน ธรรมตาชั่งๆ

โดยมาตรฐานของมัน เวลาคนที่เขามีทำผิดทางกฎหมาย เวลาเขาโดนเจ้าหน้าที่จับแล้ว เขาสอบสวนแล้วเขาส่งฟ้องศาล ถ้าศาลนั้น ในศาลทางโลก โดยข้อเท็จจริงส่วนใหญ่แล้ว เขาก็ตัดสินตามสำนวน ที่นี้พอตามสำนวนขึ้นไปแล้ว ตามสำนวน มันก็มีทนาย มีการโต้แย้ง

เวลาถ้าเราเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริงละ ใครเป็นทนาย ใครเป็นศาล เวลาข้อเท็จจริง ปัจจัตตัง สันทิฏฐิโก จิตที่เป็นสมาธิมีมาตรฐาน ไม่เอนไม่เอียง ไม่เข้าข้างใคร ไม่เออออห่อหมก

ถ้ามันเป็นธรรม เป็นธรรมด้วยความเหลวไหล เป็นธรรมโดยกิเลสที่มันปลิ้นปล้อน กิเลสมันโกง กิเลสมันโกง มันโกง

ทางโลก ทางสังคม ในทางธุรกิจ เขาโกงตาชั่งกันนะ โกงตาชั่ง มันโกงผลประโยชน์ มันโกงสิ่งที่เขาควรได้ตามที่ข้อตกลงนั้น เขายังรับกันไม่ได้ อันนั้นเป็นโกงจากภัยสังคม จากสังคม จากการภาคธุรกิจในความเป็นอยู่ของมนุษย์

มนุษย์เป็นผู้มีอำนาจวาสนา เรามาบวชเป็นพระ เรามาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะหาสิ่งจะความจริงในหัวใจของตน เวลาจะคิดจะโกงขึ้นมา ใครคิดใครโกง ถ้ามันเป็นบุญเป็นกุศล เราก็สร้างคุณงามความดีของเรา ถ้ามีศรัทธาความเชื่อขึ้นมา เราจะฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา ให้มันเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา แล้วเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมามันอยู่ที่วาสนาของคน

กุสลา ธมฺมา กุสลา ธมฺมา ใครทำมามากน้อยขนาดไหน ใครทำประพฤติปฏิบัติอย่างไร ถ้ามันตรงจิตตรงนิสัย แล้วเป็นธรรมตาชั่งให้มันเป็นข้อเท็จจริง เราไม่ให้กิเลสมาคดมาโกง

กิเลสมันคือใคร

กิเลสคือความไม่รู้ กิเลสคือไม่มีความซื่อสัตย์ กิเลสคือความไม่เป็นสุภาพบุรุษของตนเอง

ถ้าเป็นสุภาพบุรุษ ถามสิว่า ไอ้ที่ทำนี่จริงหรือ ไอ้ที่มีอยู่นี่เป็นจริงหรือ จินตนาการของคนร้อยแปดพันเก้า มีอำนาจวาสนาเท่านี้ใช่ไหม ให้กิเลสมันโกงตัวเองอยู่นั่น

เวลาสังคมเขาโกงกัน เขามีผู้เสียหาย มีผู้ได้ผลประโยชน์ เวลากิเลสมันโกงตัวเอง ใครเป็นคนเสียหาย แล้วใครเป็นคนโกง ไม่เห็นนะ

แล้วไม่ใช่โกงธรรมดานะ เวลาโกงเสร็จแล้วยังจะว่า ฉันเป็นสุภาพบุรุษ ฉันทำแล้วมันเป็นมรรคเป็นผล

มันพลิกไปนู่นเลย ส่งออก ออกไปสู่ความว่างเปล่า ออกไปสู่สิ่งใดที่ไม่เป็นขึ้นเป็นอัน

เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านให้ฝึกหัดปฏิบัติ เห็นไหม ธรรมตาชั่ง ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ อริยสัจมีหนึ่งเดียวเท่านั้น มันมีมาตรฐานเดียว

เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านอยู่นะ ท่านพิจารณาของท่าน ท่านคอยคุ้มครองดูแล หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านนิพพานไปแล้ว

ท่านเจ้าคุณจุม ธรรมเจดีย์ ท่านเป็นอุปัชฌาย์บวชให้ด้วย แล้วท่านเอาพระกรรมฐาน
เอาครอบครัวยุทธธรรมฐานให้มาสอบสวนกันๆ เวลาปฏิบัติธรรม อริยสัจมีหนึ่งเดียว มันลงกัน มัน
เหมือนกัน มันเป็นอันเดียวกัน

เว้นไว้แต่ธรรมตาชั่งของผู้ที่ยังไม่สะอาดบริสุทธิ์ใจ มันไปไม่ถึงใจ ความไปไม่ถึง แค่นี้สิ้น
แล้ว

หลวงตาพระมหาบัวเวลาสนทนาธรรมใจ “อู๋ตาย”

อู๋ตาย แสดงว่า คนรู้กับคนไม่รู้

ธรรมตาชั่ง อริยสัจมีหนึ่งเดียวเท่านั้น ความเป็นหนึ่งเดียว

เวลากิเลสค้นหาความทะยานอยากมันล่อมันลวง มันทะลวงใส่เรานั้นนะ ใครทำ ไป
โทษใครไม่ได้ทั้งนั้นนะ

สัปปายะ ๔ มีครูบาอาจารย์เป็นสัปปายะ ครูบาอาจารย์ที่ดั่งาม หนึ่ง ท่านชี้ ท่านบอก

โอ้เราเมินหน้าหนีเลยละ เพราะอะไร เพราะว่ากิเลสมันชี้โก่งโก่ง โกงตัวเอง โกงใจของตน
ทั้งๆ ที่มันก็เป็นพญามารอยู่โดยดั้งเดิมอยู่แล้ว ถ้ามันเป็นพญามารอยู่โดยดั้งเดิมอยู่แล้ว เวลา
เราฝึกหัดปฏิบัติ กิเลสนี้ตัวร้ายนัก บีบบี้สีไฟปลิ้นปล้อนทำให้ล้มลุกคลุกคลาน ไม่มีใครทำร้าย
เราเลย

ถ้ามีสติมีปัญญาขึ้นมามันจะย้อนกลับมาที่เราเลย ทำไมมันเป็นอย่างนี้ มันเป็นอย่างนี้
เพราะเราทำมา ถ้าเราทำมาแล้ว เราจะไปทุกชีวิตอะไรกับใคร เพราะอะไร เพราะถ้าเราทำมา
นั่นคือกิเลสของเรา นั่นคือค้นหาความทะยานอยาก สมุทัย

มโนวิญญูญาณปี นิพพิณฑติ มโนสมุสเสปี นิพพิณฑติ

มโน ใจอันนั้น ถ้ามันรู้มันเห็น มันสัมผัสกับอะไร ความสัมผัสนั้นเชื่อได้อย่างไร ถ้า
ความเชื่อนั้นนะ นี่มันตาชั่งของใคร กิเลสหลอกทั้งนั้น แล้วกิเลสหลอกทั้งนั้น เชื่อด้วยนะ แล้ว
เชื่อแล้วแว้งกัดธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย มันแว้งกัดด้วยกิเลสในใจของ
ตน ใญ่ญ่ก็ไม่ใช่ ใญ่ก็ไม่ใช่ แต่ใญ่ถ้ากิเลสอย่างนี้ใช่

มาตรฐานธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีหนึ่งเดียว ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์

ถ้าจิตสงบระงับแล้ว ถ้ามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง ถ้ามันเห็นนะ ปัญญามันจะเกิดแล้ว แล้วถ้าปัญญามันเกิด เกิดภาวนามยปัญญา อ้อ! สมาธิแก้กิเลสไม่ได้จริงๆ ใจที่ทำเกือบตาย ทำสมาธินะ มันโดยข้อเท็จจริง

การฝึกงานๆ คนฝึกงานเริ่มต้นที่ทำงานไม่เป็นมันก็ยากลำบากนิดหนึ่ง แต่พอฝึกงานๆ เพราะความยากลำบากอันนั้น แล้วเรารู้ใจทำของเราอันนั้น สิ่งใดที่มันผิดพลาดไป เราก็แก้ไข เราก็แก้ไขของเรา ถ้างานเราเข้ารูปเข้ารอย เราก็ทำงานเป็น พอทำงานเป็นแล้ว เราก็ดูแลหัวใจของเรา เราจะฝึกงานอะไร เราจะทำงานสิ่งใดขึ้นมา ถ้าคนมันไม่เคยงาน เห็นไหม

แต่คนที่เขาเคย ชาวไร่ชาวนาของเขา เขาทำมาตั้งแต่เด็กตั้งแต่น้อย เขาเกิดมาพ่อแม่เขาทำอยู่แล้ว เขาช่วยพ่อแม่มาตั้งแต่เด็ก เวลาเขาทำแทนพ่อแม่ ทำแทนได้เลย แล้วทำแทนพ่อแม่ได้แล้ว ใจประสบการณ์ของเขามากมายมหาศาล นั่นนะชาวไร่ชาวนา เขาเป็นอาชีพของเขา เขาทำมาตั้งแต่เล็กแต่น้อย เวลาโตขึ้นมา เขาก็ทำเป็นอาชีพของเขา

ใจเราฝึกหัดๆ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสวักขยญาณทำลายอวิชชา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมๆ เทวดา อินทร์ พรหมเป็นพระอรหันต์ แสดงธรรมแสดงธรรมที่ ลูกศิษย์ของพระสารีบุตร พระโมคคัลลเป็น ๕๐๐-๖๐๐ เป็นพระอรหันต์ๆ นะ ไปเอาชฎิล ๓ ฟีน้องก็เป็นพระอรหันต์ นี่เวลาแสดงธรรมไง

แสดงธรรมแล้ว ผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติด้วยหัวใจของเขา เขาฝึกหัดตามความเป็นจริงของเขา ถ้าเป็นความจริงของเขา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสาธุๆ เอหิภิกขุ บวชให้เอง สอนเอง เป็นพระอรหันต์เลย นี่ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริง

การฝึกงานไง เราก็ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติของเรานะ เราทำโดยข้อเท็จจริงของเรา แล้วถ้ามันจะเป็นจริงเป็นนิสัยของเรา ถ้าเป็นจริงเป็นนิสัยของเรา ถ้าเราทำอย่างอื่นไปมันก็ไม่สงบใจ ถ้าเราทำอย่างอื่นไปมันก็ไม่เกิดภาวนามยปัญญาไง เพราะอะไร ก็เพราะกิเลสของเรามันปลิ้นมันปล้อน มันคิดมันคดมันโกงอยู่นั่นแหละ

ทางสังคมเวลาเขาโกง โกงแล้วเขาซึ้งเลย เพราะจากที่ไหน น้ำหนักขาดไปเท่าไร ใครเป็นผู้ซึ้งให้ เขาต้องติดตามไปถึงว่าตาซึ้งของใคร กระทรวงพาณิชย์เขาต้องมาวัดเลยว่า ตาซึ้งนี้มันมีการแก้ไข ตาซึ้งนี้จำนวนมันไม่เท่ากับมาตรฐาน เขาแก้ของเขา

โอ้เรา กิเลสมันคดมันโกง ธรรมดาสั่งมันไม่ได้มาตรฐานด้วยธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กิเลสมันพลิกมันแพลง มันอ้างมันอิง แล้วมันเป็นจริงหรือไม่เป็นจริงล่ะ

ถ้ามันเป็นจริง แล้วใครเป็นคนทำ ถ้ามันเป็นจริง อริยสัจมีหนึ่งเดียว

จิตมันสงบ อืม! มันสงบ แล้วพอสงบ ติดสมาธิ “โอ้ย! นิพพานๆ” พอมันพึ่พฟู มันฝึกหัดมันปฏิบัติ โอ้! เป็นสมาธิแล้วก็เสื่อม เสื่อมแล้วพอมาทำอีกแล้วมันก็ทะลุทะลวงไปคิดว่ามันเป็นธรรมไง มันไม่มีมาตรฐาน กิเลสมันพลิกมันแพลงไง กิเลสมันซึ้งโกง แล้วมันก็จุกจุกจิต จุกจุกความรู้สึกนึกคิดว่าอันนั้นเป็นธรรมๆ กิเลสมันจุกจุก แล้วมันก็ลากของมันไปไง

แล้วมีครูบาอาจารย์ ท่านก็เบรกลแล้วเบรกอีกนะ

เราก็บอกว่า โอ้ย! เหมือนกันๆ

เหมือนกิเลส กิเลสมันเอาไปต้มยำกินหมดแล้วมันยังไม่รู้ว่าอันนั้นกิเลสมันพาไป เวลากิเลสมันคดมันโกง ไม่ทัน

เวลาประพฤติปฏิบัติที่ล้มลุกคลุกคลานอยู่ กิเลสเราทั้งนั้นนะ ฉะนั้น ถ้ากิเลสของเราแล้วนะ ถ้ามีสติมีปัญญา เราต้องตั้งสติแล้ว ทำไมมันเป็นแบบนี้ แต่ถ้ามันเป็นแบบนี้ ถ้าเรามีสติมีปัญญารุ่งขึ้น เราจะไม่ละเอียดยรอบคอบมากขึ้น ถ้าละเอียดยรอบคอบมากขึ้นนะ ให้ควบคุมให้เท่าทันกิเลสในใจของตน

พอเท่าทันกิเลสในใจของตนนะ เราอยู่ในหมู่พระปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ที่ติงามท่านจะบอกว่า ทำไมมันโง่อย่างนี้ ทำไมมันโง่ โง่จริงๆ

แล้วไม่ต้องไปใส่ใจกับใคร ใจกับกิเลสเรานี่แหละ ใจกับความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ คาคไม่ถึงๆ คาคจิตตัวเองไม่ได้ รู้เท่าทันพุทธะไม่ได้ รู้เท่าทันอารมณ์ให้กิเลสมันคดมันโกง มันบิดมันพลิ้ว มันชักลากไป

แต่ถ้ามันเป็นจริง มันเป็นจริง หมายความว่า เราทำเท่าทันกิเลส พอเราเท่าทันมันนะ กิเลสมันอายุธรรมะ อายุศีล อายุสมาธิ อายุปัญญา อายุสัจจะความจริงของหัวใจของเราที่ตั้งมั่น แล้วความเพียรชอบวิริยอุตสาหะมีการกระทำ

แล้วถ้ามันสงบระงับ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี สัมมาสมาธิเป็นสัมมาสมาธิ แล้วถ้ายังฝึกหัดไม่ได้ มันเสื่อมไป เราก็ฟื้นฟู เราก็มีการกระทำของเราขึ้นมาให้มันเป็นมาตรฐานในธรรมตาชั่งมีมาตรฐานไง พอมีมาตรฐาน เราก็ทำความสงบให้เราได้มากขึ้น พอถ้าเราน้อมไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง แล้วฝึกหัด ฝึกหัดวิปัสสนาอ่อนๆ อ่อนๆ อ่อนๆ คือหน่อพุทธะ หน่อพุทธะคือหัวใจ

คนเกิดมามีกายกับใจๆ ใจที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ใจที่มันมีกิเลสต้นหาความทะยานอยาก เกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม จะเกิดนรกเอวจี มาเกิดเป็นมนุษย์ มันก็มีอวิชชา มันก็มีพญามารนั่นละ นี่สิ่งที่กายกับใจๆ นี้

แล้วเราฝึกหัด เราเป็นมนุษย์ เราก็มีกายกับใจๆ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ ถ้าคนทำอัปปนาสมาธิคือรวมใหญ่ ถ้ารวมใหญ่แล้วมันจะรู้เลยว่า เวลาถ้ามันเป็นสมาธิ มันทั้งร่างกายนี้หมดเลย มันสักแต่ว่าปรากฏ มันไม่รับรู้กายเลย จิตมันเป็นจิตล้วนๆ กายก็เป็นกายล้วนๆ เลย ไม่ปรากฏคือไม่รับรู้เรื่องของกายนี้เลย แล้วเวลาคลายออกมาเป็นอุปจาระ มันรับรู้อะไร มันรู้ว่าสมาธิมันเป็นอย่างไร

แต่ถ้ามันไม่รู้ พอมันเป็นสมาธิ “นิพพาน” ติดสมาธิไฉ

ฉะนั้น เวลาทำสมาธิแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ มันถึงจะรู้ได้ว่า อ้อ! สมาธิแก้กิเลสไม่ได้จริงๆ ไม่ได้ สมาธิแก้กิเลสไม่ได้หรอก แต่ถ้าไม่มีสมาธินะ กิเลสมันคดมันโกง มันโกงตัวเอง โกงชีวิต โกงมรรคผล โกงสิ่งที่จะเป็นบุคคล ๔ คู่

แต่ถ้ามันเดินตามความเป็นจริง มันจะยกขึ้นสู่วิปัสสนา ถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ เออ! ภาวนามยปัญญามันเป็นแบบนี้

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านฝึกหัดปฏิบัติล้มลุกคลุกคลานมาขนาดไหน ทั้งๆ ที่ว่า หลวงปู่มั่นท่านมีอำนาจวาสนาบารมีขนาดนั้นนะ แล้วถ้าไม่ละเอียดย่อบรรคอบ มันจะเดินก้าวหน้าขึ้นมาได้อย่างไร ถ้ามันจะละเอียดย่อบรรคอบ มันมีการกระทำ แล้วจิตตภาวนา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภณารื้อสัตว์ชนสัตว์ สัตว์คือจิตตะ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน ๓ โลกธาตุ ตั้งแต่พรหม ตั้งแต่เทวดา ตั้งแต่มนุษย์ แล้วแผ่เมตตาให้กับสัตว์นรก เพราะพวกนั้นเขาภาวนาไม่ได้หรอก เขาเอาชีวิตรอดจากไฟนรก เขาเอาชีวิตรอดจากขุมนรก มันยังเอาชีวิตรอดได้แทบทุกข์แสนเข็ญ แต่ไม่ตายจนกว่าจะหมดเวรหมดกรรม

นี่ ๓ โลกธาตุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภณารื้อสัตว์ชนสัตว์ รื้อหัวใจของสัตว์โลก

แล้วเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเรายังหาหัวใจของเราไม่เจอ เรายังทำความสงบของใจของเราไม่ได้ ถ้าทำความสงบของใจให้ได้ ธรรมตาชั่งมันมีมาตรฐาน ศีล สมาธิ ปัญญา

ถ้ามันไม่มีมาตรฐาน ก็กิเลสมันคดมันโกง มันคดมันโกง มันส่งออก จินตนาการไปบ๊อบคอบแตก บรรลุธรรมโดยพรวดพราด ไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันเลย เวลาจะเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา มันเข้าใจหมดคนละ เออ! สมาธิแก้กิเลสไม่ได้จริงๆ

แต่ถ้ากิเลสมันคดมันโกงนะ มันว่านิพพาน ติดสมาธิ

ติดสมาธิก็ต้องแก้ ทำสมาธิไม่เป็นเลยก็ไม่มีสมาธิ มีแต่อารมณ์ อารมณ์ว่างๆ อารมณ์อะไร แต่ถ้าเป็นสมาธิ จิตตั้งมั่น จิตมีกำลัง ถ้าจิตไม่ตั้งมั่น มันจะยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้อย่างไร

คนไม่แข็งแรงมันจะลุกเดินลุกนั่งได้อย่างไร คนไม่แข็งแรงจะทำกิจวัตรประจำตัวเองก็ทำไม่ได้ คนที่แข็งแรงทำกิจของตนเสร็จแล้วจะทำกิจของสังคม จะทำกิจของหมู่โลก จะเป็น

รัฐบุรุษ ถ้าร่างกายเขาแข็งแรงแล้วจิตใจเขาเข้มแข็ง เขาทำของเขาเป็นประโยชน์ของเขา ถ้าจิตใจมันตั้งมั่นไม่ได้ มันไม่มีมาตรฐาน แล้วมันจะไปทำอะไร

ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมนะ องค์ใดบ้างที่ไม่รู้ว่าสมาธิแก้กิเลสไม่ได้ ไม่มีหรอก เพราะอะไร เพราะเวลาคนที่ไม่มีมาตรฐานเขาติดสมาธิเขาไป เขาติดสมาธิเขา แล้วเขาวานันนั้นคือนิพพาน ถ้าเขาติดสมาธิเขา เขาวานิพพาน มันถึงไม่มีบุคคล ๔ คู่ใจ มันถึงไม่มีโสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผล อนาคามีมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล มรรค ๔ ผล ๔ ใจ

มรรค ๔ การกระทำของเหตุ วิธีการดับทุกข์ด้วยมรรค ๘ มรรค ๘ วงรอบของมรรค วงรอบ ๑๒ สัจจญาณ กิจจญาณ มีกิจจญาณ มีสัจจญาณ มีการกระทำวงรอบของปัญญา วงรอบของวิปัสสนา มันมีวงรอบของมัน มันสมุจเฉตปหาน มันเป็นวงรอบๆ ของมัน มันถึงมีบุคคล ๔ คู่

แล้วถ้าติดสมาธิ มันไม่มีการกระทำอะไรเลย มันติดสมาธิ มันว่าสมาธิคือนิพพาน พวกเราไม่ต้องมีขณะก็ได้

เพราะวงรอบ สัจจญาณ กิจจญาณ กตญาณ วงรอบ ๑๒ สมุจเฉตปหาน นิโรธ ดับทุกข์ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ นิโรธด้วยมรรค ๘ อริยสัจใจ จิตนี้กลั่นออกมาจากอริยสัจใจ ถ้าจิตนี้มันกลั่นออกมาจากอริยสัจ กิเลสมันโง่งไม่ได้

กิเลสมันหน้าด้าน แต่เราฝึกหัดปฏิบัติธรรม แล้วเราฝึกหัดโดยข้อเท็จจริงของเราขึ้นมา ถ้าฝึกหัดโดยข้อเท็จจริงของเราขึ้นมา มันถึงเห็นชัดๆ ว่าสมาธิแก้กิเลสไม่ได้ แต่สมาธิเป็นองค์มรรคองค์หนึ่งในมรรค ๘ ไม่มีสัมมาสมาธิ จะเกิดดำรงชอบ งานชอบ เพียรชอบขึ้นมาไม่ได้

เพราะกิเลสมันขี้โง่ง ทำสมาธิได้มันก็ติดสมาธิไป ติดสมาธิคือมิจฉา มิจฉาสมาธิว่านั่นเป็นมรรคเป็นผล แล้วทำอารมณ์ได้รอบหนึ่งก็ว่าเป็นบุคคลคู่ที่ ๑ ทำอารมณ์รอบที่ ๒ มันก็ว่าเป็นบุคคลคู่ที่ ๒ คู่ที่ ๓ คู่ที่ ๔

อยู่กับหลวงตาพระมหาบัวนะ ท่านพูดถึงพระนะ “ทำไมไฉนมันบรรลุดุธรรมวันละหลายรอบเหลือเกิน” ท่านพูดแซวพระเล่นเลย “วันนี้บรรลุดุธรรมกี่รอบ บรรลุดุธรรมกี่หน”

ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นครูบาอาจารย์ที่แท้จริง เพราะสมาธิเป็นบาทเป็นฐาน สมถกรรมฐาน ทำความสงบของใจตัวเองไม่ได้มันไม่มีมาตรฐาน แล้วกิเลสก็มันคดมันโกงไป มันไม่ใช่ธรรมดาสั่ง ธรรมดาสั่งตั้งแต่ปุณณ กัลยาณชน มันฝึกหัดปฏิบัติเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป

คำว่า “ปุณณและกัลยาณชน” ผู้ที่ทำสมาธิได้ยากคือปุณณคนหนา รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร

เป็นพวงดอกไม้ คือยกยอปอปั้นตนเองอยู่อย่างนั้น เสริมแต่กิเลสในใจของตน

เป็นบ่วงของมาร ปฏิบัติแล้วล้มลุกคลุกคลานอยู่อย่างนั้น

แต่ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันพิจารณาของมันไปแล้วมันเท่าทัน มันหยุดหมดละ ถ้าหยุดหมดโดยสติโดยปัญญา มันจะเป็นกัลยาณชน กัลยาณชนมันเห็นรูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร แล้วมันเท่าทัน มันวางได้หมดใจ เสียงสักแต่ว่าเสียง รูปสักแต่ว่ารูป

รูป รส กลิ่น เสียง มันเป็นข้อเท็จจริงของมนุษย์ มันเป็นข้อเท็จจริงของสิ่งมีชีวิต ถ้าเป็นข้อเท็จจริงของสิ่งมีชีวิต แล้วถ้ากิเลสมันไม่ไปยุไปหย่ มันไม่มีบ่วงและไม่มีพวงดอกไม้

ถ้าบ่วงและพวงดอกไม้ นั้นนะกิเลสมันคดมันโกง แล้วถ้ากิเลสมันคดมันโกง มันก็ไปติดที่บ่วงและพวงดอกไม้ ทั้งยกยอปอปั้น ทั้งบ้าบอคอแตกอยู่ในหัวใจดวงนั้นใจ แล้วมันจะได้อะไรละ มันก็คนหนาอยู่อย่างนั้นใจ นี่ใจ กิเลสมันคดมันโกง

แต่ถ้ามันทำมันเป็นข้อเท็จจริง มันก็วาง วางมันก็เป็นกัลยาณชน ถ้ากัลยาณชนนะ เราไม่คดไม่โกง เราฝึกหัดปฏิบัติของเรา ถ้ามันทุกข์มันยากขนาดไหน เราก็ฝึกหัดทำของเราให้ได้ ถ้ามันทำได้แล้ว พอเป็นกัลยาณชน จิตสงบแล้วมันเป็นสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิมันเป็นสมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงานใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภรณารือสัตว์ชนสัตว์หรือหัวใจของสัตว์โลก ถ้าหัวใจของสัตว์โลก ใครทำจิตของตนเป็นสมถกรรมฐานที่เริ่มต้นจะฝึกหัดปฏิบัติใจ ถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ เห็นสติปัญญา ๔ มันใช้ปัญญา

เพราะสมาธิมันพิจารณาไม่ได้ สมาธิรู้เฉยๆ มีความสงบสุข แล้วถ้าเป็นสัมมาสมาธิมีสติสัมปชัญญะ รู้ว่าเป็นสมาธิ ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนา มันใช้ภาวนามยปัญญา

คนที่ภาวนาเป็น ใครบ้างไม่รู้ว่าสมาธิมันแก้กิเลสไม่ได้ เขารู้ทุกคนนะ แต่ไอ้ที่ว่าติดนั้นนะมันไม่รู้ไง มันอยู่แค่นั้นไง กิเลสมันคดมันโกง มันปลิ้นมันปล้อน มันหลอกมันลวง มันส่งออก มันจินตนาการ มันคาดหมายของมันไง แล้วมันก็ย่ำเยื่ออยู่อย่างนั้นนะ หมุนวนอยู่กับอารมณ์ของตนเอง เป็นคนที่มีอำนาจสมาธิอ่อนด้อย

คนที่มีอำนาจสมาธิ สิ่งใดที่เกิดขึ้นนะ ภาวนาแล้วจะพบพอน

หลวงตาพระมหาบัวท่านสอนเลย ทำสมาธิแล้ว ถ้าเป็นสมาธิแล้วอย่าพรวดพราดออกจากสมาธิ

เวลาทำสมาธิแล้ว จิตสงบแล้ว จะทำอะไรก็ได้ เป็นคนพาลไง นั่งสมาธิก็กดดันทุกข์ยาก เวลาเป็นสมาธิก็ถูกรวดพราด มันก็เลยเข้าสมาธิได้ยาก ออกสมาธิได้ยาก เข้าสมาธิได้ยาก ทำแทบไม่ได้เลย เวลาไปแล้ว เวลาออกแล้วจะเข้าอีกไม่ได้ แล้วถ้าเข้าไปอีกไม่ได้ สมถกรรมฐานอยู่ที่ไหน เริ่มต้นการฝึกหัดปฏิบัติเริ่มต้นอย่างไร

แต่ถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติของเรา เราทำความสงบของใจเข้ามา ใครเขาจะไปแบบจรวดดาวเทียม ไปถึงไหน เชิญเขาไป มันเรื่องของเขา มันกรรมของสัตว์ กุสลา อกุสลา อกุสลา อกุสลา เราทำของเราอย่างนี้มา เรามีความทุกข์ความยากในหัวใจของเรา เราจะฝึกหัดปฏิบัติของเราตามข้อเท็จจริงของเรา

เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนานี้ยิ่งใหญ่ กิ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาเจริญอีกหนหนึ่ง เรามีครูมีอาจารย์ที่ฝึกหัดปฏิบัติมาแล้ว พระอรหันต์ไม่ฆ่าคนหรอก พระอรหันต์ไม่ฉ้อฉลใครหรอก พระอรหันต์คือหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นไง

พระอรหันต์จะกลั่นแกล้งคนไม่มีหรอก พระอรหันต์ก็คือพระอรหันต์ เพราะพระอรหันต์ไม่มีกิเลส ถ้าพระอรหันต์ไม่มีกิเลส พระอรหันต์จะไปแกล้งใคร พระอรหันต์จะไปบีบบังคับใคร พระอรหันต์มีแต่เทศนาว่าการฟาดหัวกิเลส ฟาดหัวที่มันคดมันโกงมันนั่นแหละ ที่มันปลิ้นมันปล้อนมันหลอกมันนั่นแหละ

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ มันถึงเป็นข้อเท็จจริงไง ถ้าข้อเท็จจริงแล้ว
ฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา ที่มันไม่ได้ ไม่เป็นไป มันก็เพราะกิเลสเรา กิเลสเราเท่านั้นนะ

ธรรมมันมีมาตรฐานนะ ธรรมตาซังๆ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์
นิโรธมีหนึ่งเดียวเท่านั้น

ถ้าเรามีสติปัญญา มันทั้งภูมิไฉนะ มันภูมิใจที่เราได้เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบ
พระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนานะ เวลาภาคปฏิบัติๆ เราเห็นๆ ใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าอัสวักขยญาณ ทำลายอวิชชาพญามารสิ้นไปในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า แล้วเราก็เห็นๆ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติของท่าน ท่านสิ้นกิเลส
แล้ววางข้อวัตรปฏิบัติ

ใช้ข้อวัตรปฏิบัตินี้ แหม! มันเป็นของยอด เป็นเครื่องมือ เป็นอาวุธที่เราจะฝึกหัดเรา
แล้วเราไปรังเกียจรังอนมันทำไม

ว่าเราไปรังเกียจรังอน เอ็งจะกอดกับกิเลสใช่ไหม เอ็งจะให้กิเลสมันคดมันโกงเอ็ง เอ็ง
ยังไม่รู้ตัว

แต่ถ้ามันเป็นธรรมนะ ข้อวัตรปฏิบัติที่ครูบาอาจารย์ท่านวางไว้เป็นเครื่องอยู่ของใจ คือ
ใจมันไม่มีที่พึ่ง ใจมันไม่มีข้อเท็จจริงที่ให้อยู่อาศัย กิเลสมันปลิ้นมันปล้อน มันหลอกมันลวง
มันกระที่บๆ ย่ำย้อยู่นี้ แล้วสิ่งที่เราจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้มันคลายตัวออก ให้มันเผยออกมา
ให้มันกระจายออกไป แล้วเราฝึกหัดสติให้มันสมบูรณ์แบบขึ้นมา แล้วฝึกหัดทำความสงบของ
ใจเข้ามาให้ได้

ถ้าใจสงบ ทำไมเราไม่ภูมิไฉบ้างละ เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เรา
โคตรภูมิไฉเลย แล้วภูมิไฉแล้ว กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาเจริญอีกหนหนึ่ง เรารู้เราเห็น
ใจ

ถ้ามันเป็นข่าวลือข่าวลือ สิ่งที่เราไม่เห็นตำหนิตำตา เราก็ยังว่าเราจะต้องพิสูจน์ก่อน

ใช้มันก็เห็นตำหนิตำตา แล้วครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติท่านก็สิ้นกิเลสไปแล้ว แล้วเราจะมา
นั่งให้กิเลสมันปลิ้นมันปล้อนหลอกลวงเราอยู่ได้อย่างไร

แต่มันก็หลอก ไม่มีอะไรยึดมันถือมันเท่ากับกิเลสในหัวใจของสัตว์โลก น่ากลัวมาก แล้วเวลาจะฝึกหัด เวลาจะปฏิบัติ เราต้องไปเผชิญหน้ากับมัน เราต้องศึกษาค้นคว้าแล้วพยายามตั้งใจทำความสงบของใจเราให้ได้ ถ้าใจสงบของเราให้ได้นะ มันเป็นข้อเท็จจริงใจ มันเห็นกิเลสตัวเป็นๆ เลยละ

เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติ เห็นไหม คนมีกายกับใจๆ พุดปากเปือกปากฉะ แต่พอจิตสงบขึ้นมา โอ้โฮ! พุทธะ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี จิตมันเป็นอย่างนี้เอง สมาธิมันเป็นอย่างนี้เอง

แล้วฝึกหัดให้มีความชำนาญ ชำนาญในวิธี แล้วถ้ามีกำลังนะ แล้วถ้าเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง อ้อ! กิเลสเป็นอย่างนี้เอง แต่ยังแก้มันไม่ได้นะ แล้วพอกิเลสเป็นอย่างนี้ มันจับได้แล้ว

ถ้ามันไม่รู้ไม่เห็น มันจับอะไรไม่ได้ มันจะไปแก้อะไร มันเป็นมุกกลับที่มันจะมาคด มันจะโกง คดโกง หมายความว่า มันปลิ้นปล้อน มันพลิกแพลง หลอกหลวงพุทธะเรานี่แหละ หลอกหลวง มโนวิญญูญาณปี นิพพิณุตติ มันหลอกมโน หลอกจิตเดิมแท้นี้ แล้วจิตเดิมแท้มันก็เดินตามต้อยๆ ไป

แต่ถ้าเราฝึกหัดบ่อยครั้งเข้าๆ คำว่า “บ่อยครั้ง” วิปัสสนาอ่อนๆ ทำให้เป็นไง สมาธิเป็นสมาธิ สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ ไม่มีสมาธินะ กิเลสมันปู้ยี้ปู้ยำแหลกหมดละ มีสมาธิแล้วยังวิปัสสนาไม่เป็นอีกต่างหาก ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ อ้อ! ปัญญาในพระพุทธศาสนาคือภาวนามยปัญญา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกสุภัททะ “ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผล”

ครูบาอาจารย์ของเราบอกว่า “ใจดวงใดไม่มีมรรค ใจดวงนั้นไม่มีผล”

ใจดวงใดมีมรรค มันจะมีมาตรฐาน ธรรมะดาสั่ง มันจะมีดาสั่ง ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ นิโรธ ขณะดับทุกข์ด้วยมรรค ๘ อริยสัจมีหนึ่งเดียว มีหนึ่งเดียวเท่านั้นที่เราจะประพฤติดุติปฏิบัติฝึกหัดให้มันขึ้นมาตามความเป็นจริงในหัวใจของลูกศิษย์ลูกหาพระกรรมฐาน เอวัง